

המכהן גם כראש קהילת השרון בכפר שמריהו, שמר השבוע על שלותו. הוא רגיל כבר למלחמת הקודש שמנהלים נגדו העסקנים הדתיים.

לפני שנתיים נאלצה קהילתו לפנות ל"בית המשפט הגבוה לצדק, בבקשה שיצווה על המועצה המקומית בכפר שמריהו ל"השכיר לה אולם במקום. בית המשפט נעתר או לבקשה, אך פסקדינו אינו משמש עדיין תקדים במק מות אחרים.

רדיפת הריפורמים, שהיא רק חלק קטן מן הכפייה הדתית המתפשטת, תעסיק ב"עתיד לא רק את בתי המשפט במדינה. היא תועלה בוודאי על סדריומה של ה"כנסת, תעסיק כל אורח חופשי בישראל.

הממשלה

גוי של שבת

בכל המסורת היהודית, אין תופעה מוזרה מזו של "השאבסגוי" — הגוי של שבת. בעיני הגויים, אין זו אלא דרך לרמות את אלוהים. אם אסור להדליק חשמל ב"שבת" — מדוע מתירים את הדבר לגוי הפועל למען היהודי? האם החטא חדל להיות חטא, כשהחוטא מסיל את ביצועו הפיסי על זולתו?

בישראל הגיעה הטכניקה הזאת לשיכי' לולים רבים. ערב פסח מוכרים הרבנים את כל החמץ במדינה ל"גוי", וערב שנת השמיטה נמכרה המדינה כולה לערבי, ב"מחיר כמה אנורות.

מיכשור נורא. השבוע נסתבר כי גם יהודי דתי מאד יכול לשמש גויי-שבת — וכי התופעה עצמה הגיעה לחוגים בלתי-דתיים מאד.

הדבר נתגלה בדרך מיקרה. השר יגאל אלון סיפר לעיתונאים על הצלחתו בה"ר כבת הקואליציה הנוכחית, בה מילא תפקיד מרכזי מאד.

בשלב המכריע, כך מסתבר מדבריו, הת" עזר מיכשול נורא. מפ"ם ואחדות-העבודה, שתי המפלגות המצפוניות, השיגו מאשכול חופש הצבעה בעניין מצפוני עמוק: היחסים עם ע"ה-מרצחים.

לפתע תבעו גם אנשי המפד"ל את אותה הזכות לעצמם. אשכול לא יכול היה לקבל תביעה זו, כי אז היה נוצר נגדו רוב בכנסת. הכל עמד להתפוצץ, ודווקא בגלל עניין מצפוני.

אך האם מותר להניח למצפון לפוצץ קואליציה? בישראל התשובה ברורה: בהח"ל לא.

או — אי, אבל... לכן קיבל על עצמו יגאל אלון את השליחות המזוהה ביותר שהוטלה אי פעם על פוליטיקאי ישראלי: הוא יצא לשכנע את המפד"ל שתוותר על חופש-המצפון שלה בעניין גרמניה — אחרי ששיכנע את אשכול להעניק חופש זה לאחדות-העבודה ולמפ"ם.

כלומר: השר, שמפלגתו סבורה כי עניין גרמניה הוא כה קדוש עד כי יש לנהוג בו לפי הכלל "יהרג — ולא יצביע", בא לשכנע את המפד"ל שתמנע את הצורך ליהרג.

צניקן, שאינו מצוי בענייני המצפון של הממשלה הקיים, יכול היה לטעון כי אחת מן השתיים:

● או שהעניין אינו חשוב, ואז גם אין צורך שאחדות-העבודה תשבור לעצמה את חופש-ההצבעה לגביו.

● או שהעניין חשוב עד כדי כך שהוא מחייב חופש-הצבעה — ואז היו שתי ה"מפלגות המצפוניות צריכות לדאוג לכך שדעתן תתקבל בכל מחיר.

אבל שתי המפלגות עשו את ההיפך. הם הבטיחו מראש שדעתן המצפוניות לא תתקבל — על-ידי כך שהפכו את המפד"ל לגויי-שבת.

המפד"ל לקחה על עצמה את החטא. היא תבטיח רוב לגישתו של אשכול, הנראית לאחדות-העבודה ולמפ"ם ככפירה בעיקר. ואילו שתי המפלגות יכלו לשמוח בחלקן: מצפונן נשאר טהור והקואליציה נשארה שלמה.

• לפני חמש שנים טירב פינחס רוזן לחזור לממשלת ב"גוריון, שהתפטרה על רקע פרשת-לבון. מפני שהתנגד מטעמי מצפון לגישת ב"גוריון. אולם רוזן פנה אז אל המפד"ל בבקשה שזו תיכנס לממשלת ב"גוריון, כדי שלא יהיה צורך לשלוח בחירות.

חברי הנוער העובד ורקדים ברחובות בני-ברק מול הבריונים הדתיים —

שוטרים מסירים ברחובות בני-ברק — נוער מאורגן

גירסה שניה יחסה את השקט לפניית שני רבנים מקומיים אל הנוער הדתי ב"עיר, לבלי יתפרע.

אולם בסניף הנוער העובד טענו החניכים כי סיבת השקט היא אחרת: הדתיים, שנודע להם על ההכנות שנעשו במועדון, חששו הפעם מהתמודדות עם כוח מאורגן. סיפר אחד מחברי המועדון, שעקב אחר ריכוזי הדתיים בעיר: "כשראיתי את עמרם בלוי (ראה עמ' 26) יוצא מביתו, החלטתי לעקוב אחריו. ליד בית-הכנסת התאספו צעירים דתיים, שניסו לשכנע את בלוי לא להישמע לקריאת הרבנים המקומיים, ולתקוף שוב את המועדון. בלוי השתכנע.

"אני חיכיתי ליד בית-הכנסת עד שיצא, ואז הופיע צעיר דתי והודיע לו על ה"הכנות במועדון ועל השוטרים שבסביבה. בלוי ביטל את התוכנית, והורה לצעירים להתפזר."

באותו זמן בקעה שירה נלהבת ממועדון הנוער. חברי התנועה הצעירים הוכיחו ה"שבוע, כי אם יתארגן הציבור החילוני למלחמה בכפייה הדתית, יוכל לעצרה, ו"אולי אף לחסלה.

תעופה

מעליה למונהלים

בימים אלה תפתח קומה נוספת בבניין המשרדים הענקי של אל"על, במלחמת התעופה לוד. הוספת הקומה באה כתוצאה מגידול מתמיד של מנגנון חברת-התעופה הלא-מית: המשרדים המפוארים שהושלמו רק לפני שנים מספר, כבר אינם מספקים את הדרושות.

בקומה החדשה ישכנו פקידיו המנגנון העצום של הנהלת-החשבונות, ובאגף קטן קצת יותר, אך מפואר הרבה יותר — יהיו משרדי אפרים בן-ארצי, המנהל הכללי של החברה, וצאת עוזריו המקורבים.

יחד עם הקומה העליונה תושלם גם הרכבת מעלית נוספת, המובילה אך ורק אל הקומה הרביעית. לפי הסברו של דובר-

היה זה שיעור מאלף ביותר בתורת המוסר.

בני-ברק

נצחון ללא קרב

הנוער העובד בבני-ברק הפסיק השבוע לעבוד, לרקוד ולשיר. הוא עשה את כל ההכנות למלחמה, כדי לפרוץ את המצור הדתי שהוטל עליו בחודש האחרון.

מדרכי הסניף המקומי נועצו בנינים, החליטו לצבור במחסן המועדון מקלות, בקבוקים ודליים, כדי להילחם בבריונים ה"דתיים, הנוהגים לתקוף את המועדון מדי ליל ששי.

החניכים, שלא ידעו על הכנות המדרי' כי, החליטו גם הם לאחוז בנשק. צברו אבנים בחלק האחורי של המועדון. הכוח השלישי שנכנס לשלבי כוננות באותה עת היו שוטרי משטרת רמת-גן.

ריקוד רשיר. ביום הששי, בשעות ה"ערב, הגיעה המתיחות לשיאה. הכוחות היו נכונים לקרב, והכל חיכו להתפרצות, כדוגמת זו שאירעה שבוע קודם לכן. אז לא היו חניכי הנוער העובד מוכנים, וכשהתקפו, על-ידי 400 בחורי ישיבות, הוכרחו להסתגר במועדון, שהופגז באבנים ולבנים. דלתות וחלונות המועדון רוסקו, והבריונים הדתיים החלו לפלוש פנימה. רק אז הופיעה המשטרה. הפעם החליטו חברי המועדון לא לסמוך על עזרה מבחוץ, אלא לעבור להתקפת נגד, במיקרה ש"יתקפו.

להפתעת הכל לא אירע דבר. השוטרים נעו בעצבנות ברחובות, והנערים רקדו ושרו במועדון, כשכמה מהם צופים אל הרחוב.

למה לא התלקחה חזית בני-ברק? גירסת המשטרה מייחסת את השקט לכרוז העיריה שהופץ ברחובות, וקרא לשקט ולסובלנות. אך תושבי המקום הטילו ספק בגירסה זו. "הקנאים הדתיים אינם מתחשבים ב"כרוזים", הסביר אחד מן השכנים.

החברה, היה זול יותר לבנות מעלית נוספת מאשר להאריך את טווח הפעולה של המעלית הקיימת. בפיהם של עובדי אל"על יש לכך הסבר שנית: המעלית החדשה בנויה כך, שאפשר להגיע בה רק לאגף המנהלים. לרוב המכריע של עובדי קומה ד', לא תהיה אף רשות להשתמש במעלית החדשה. הם יעלו במעלית הישנה עד ה"קומה השלישית — ימישכו משם לעלות ברגל.

ועד חדש. סיפור זה, יותר משהוא מעיד על חוכמת-חלם, מלמד על יחסי העבודה השוררים מזה שנים רבות ב"תוך החברה הלאומית — והמשקפים בסיכסוכי עבודה חוזרים ונשנים בין ה"צוות לבין מנהליו. בשבועות האחרונים קיבל סיכסוך זה איפי חדש, חריף במיוחד, המסכן את עצם קיומה הכלכלי של החברה.

המצב התקרב לנקודת-משבר, עם רכישת מטוס בואינג ששי עליידי החברה, מבלי שיוגדל מספר צוותי-האח"ר.

גם עד עתה עבדו 35 צוותי-אוויר של אל"על בעומס עבודה גדול. הנורמות ה"חודשיות של שעות טיסה נקבעו רשמית ל-70 שעות-אח"ר. אך במציאות נשמרו הנורמות רק בחודשי-החורף. בקיץ הגיעו שעות הטיסה של כל טייס למאה, והיתה זו שיטה מקובלת ורגילה.

הפעלת הבואינג הששי היתה עלולה ל"החריף את המצב. גם אנשי-ההנהלה לא הסתירו עובדה זאת. הם דרשו מצוותי-האח"ר שינויים בתנאי עבודה: קיצור ה"הפסקות בין טיסות ל"חור"ל, והגדלת הנור"מה החודשית הרשמית ל-90 שעות טי"סה. פירושו של דבר: העלאה מציאותית ל-120 שעות טיסה בקיץ — גירמה שהיא על גבול המותר מבחינת בטיחות.

גירמה, כי רכישת המטוס מבלי להבטיח מראש תנאים לתיפעולו ותחזוקתו הסדירים נתנה בידי צוותי-האח"ר והסכנאים יתרון במיקוח עם ההנהלה, על תנאי עבודתם. תגובתו הנועזת של בן-ארצי: החכרת ה"בואינג החדש לחברת פלאיינג טייג'רס ה"אמריקאית.

למעשה, פגע צעד זה יותר בתוכניות הפיתוח לטווח ארוך של החברה, מאשר בעובדים. כאשר הם החלו מתכננים החרמת המטוס, כאשר יגיע ארצה עם צוות זה, הסתבר גם כי ההחכרה לא תפתור את סיכסוך-העבודה הקיים, אלא תגבירו.

על כן, בישיבה שקיים השבוע עם נציגי העובדים בבניין החדש הפועל של ההסתדרות, רמז בן-ארצי שהוא מוכן "לבטל את ההחכרה. אולם היה זה מוקדם עדיין ל"קבוע, אם זהו צעד ראשון להידברות מ"שית, או אליבא למיקרה שהמשאיומתן ית"פוצץ ושוב ידובר בחברת אל"על על שביתה.

אישים

איש הסרטים

לא מוזמן מלאו לו חמישים ושמונה. הוא היה אומנם לא צעיר ביותר, חולה-לב, אבל מלא מרק, פעיל ודינאמי. ביום השלישי לפני שבועיים הוא הגיע למעבדת נבט, והתלונן על חולשה וכאבים. הוא נלקח מיד לביתו, הספיק להיכנס לדירה, ואיבד את הכרתו.

אנשי משפחתו הועיקו מיד את דוקטור חן, ממציא מכונת ההנשמה המלאכותית, הדוקטור הגיע, מדרכי נבון הוכנס למכונית, והרופא הפעיל מיד את מכונת ההנשמה הנמצאת במכונית, וכך הועבר החולה לבית-חולים. שם התברר שהוא סובל משטף-דם במוח — אשר פגע בזכרי הנשימה. בבוקר יום השישי בשעה חמש נפטר המפיץ מדרכי נבון, אחד מחלוצי הקולנוע הישראלי.

הוא נולד בז'ינרצ'ה שבפולין, עלה ל"ארץ לפני ארבעים שנה, והצטרף לעסקי המשפחה — עסקי-הלבשה ותכשטיל. ה"עסקים הצליחו ובשנת 1939 נסע עם אשתו לאוסטרליה בענייני-העבודה.

מלחמת העולם פרצה. נבון ניסה לחזור לארץ, אך מטוסו הוחזר לאוסטרליה. הוא נשאר כל תקופת המלחמה באותה ארץ רחוקה ושלוה. וב"נתיים הצליח בעסקים. עשה הון והתפרסם בהצלחתו. לאחר שהות ארוכה בחוץ לארץ, הוא לקח את אשתו, את משלטיו וחזר לארץ. זמן מה לאחר מכן פרצה מלחמת השיחור, הוא גויס לשירותי הכיכ של צה"ל.

חוליבור הישראלי. המלחמה נס"תימה, האנשים חזרו לחיים הרגילים, נבון עדיין לא החליט במה יעסוק, ואז בא אליו אחיו, שהיה מקורב לענייני-